

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ד' אלול תשפ"ג | דף היומי בבלי: קידושין ח | דף הכולל: גיטין סה.
דף היומי בהלכה: מסימן קנ"ט סעיף ד' עד סעיף ו'.
מוסר: אהבת חסד - 'וכעין זה איתא' עד פרק ה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האכזריות סוף שער האכזריות

**ר' משה שטרן הספיק לראות כמה דברים בחייו ומיד
נדלקות במוחו נורות אזהרה, מה קרה? הוא שואל,
למה אתם רוצים לחלק לי מתנות? הם מחייכים
ואומרים לו, אתה זוכר את הפתק ששלחת לנו**

סיפור מיוחד בניחוח של פעם, על אנשים בעלי אמונה מוחשית

טוב בשמים שדואג לכל העניינים ואם אני יכול לעזור ליהודי,
אדרכה.

עוברת תקופה, ר' משה שוכח מהעניין והחנות השלישית
מתפרנסת יפה כאחיותיה, הוא יושב בחנותו ולפתע נכנסים בכירי
החברה, הוא מכבד אותם כמובן, מושיב אותו ליד שולחנו ושואל
לרצונם, אנו רוצים להגדיל לך את האחוזים ולהעניק לך כמה
מהמוצרי חשמל שלנו, ר' משה הספיק לראות כמה דברים בחייו
ומיד נדלקות במוחו נורות אזהרה, מה קרה? הוא שואל, למה
אתם רוצים לחלק לי מתנות? הם מחייכים ואומרים לו, אתה
זוכר את הפתק ששלחת לנו עם אותו אחד שרצה לפתוח חנות
וברוב טובך לא רק שלא התנגדת אלא תמכת בו? מאז הכפלנו
את המכירות פי ארבע, וגם אתה שלשת את מכירותיך, וגם החנות
החדשה מוכרת יפה יפה, ואנחנו תולים בך את האשם העיקרי
סיימו בחיור.

סיפר לי יהודי יקר שלפני עשרות שנים בהיותו אברך כולל
נכנס אליו לקנות מכונת כביסה, באותם ימים לא היה זה דבר נפוץ
בכל בית, גם המכונה היא כמובן לא היתה דומה למה שיש היום
בבתים, היא היתה עשויה משני חלקים, חלק אחד לכביסה, ואם
עקרת הבית חשקה נפשה בפעולת סחיטה, זה כבר היה למעלה
מכוחותיה של המכונה ובשביל זה נועד החלק השני, אותו אברך
נכנס בהתרגשות לחנות לקניית המכונה, ר' משה מקבל את פניו

מאת: אברהם פוקס

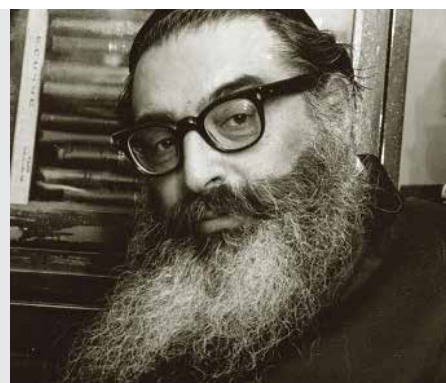
את החנות של ר' משה שטרן לממכר מוצרי חשמל - מקררים
תנורים ועוד שבשכונת גאולה בירושלים כולם הכירו. היתה עוד
חנות נוספת ברח' שטראוס בירושלים של ר' לייבל לוסטיג.

ר' משה, יהודי משכמו ומעלה, שעובד את ה' בצורה מופלאה
בכל שעות היממה, בבית בחנות ובבית המדרש. החלוקה היתה
ככה ר' לייבל לוסטיג היה הסוכן של 'פזגו' ומכר את מקררי
'פרידמן' והוא ר' משה שטרן היה הסוכן של 'אמישראל' ומכר
את מקררי אמקור, יהודי נוסף שראה בהצלחתם רצה לפתוח
חנות שלישית, ירושלים גודלת ב"ה ופרנסה יכולה להיות לכולם,
הוא פונה לחברת 'אמקור' שימכרו לו מקררים אבל הם משיבים
לו שיש להם סוכן עם בלעדיות. תשובה דומה הוא מקבל גם
מהחברה השניה, הוא מתייעץ עם ידידו שאומר לו גש לר' משה
שטרן בעצמו. הוא פותח זוג עיניים תמהות, ושואל, ר' משה יעזור
למי שרוצה להתחרות איתו? אתה לא מכיר את ר' משה הוא
נענה, ואכן הוא פונה לר' משה שמיד לוקח פתק וכותב עליו:
לכבוד חברת אמישראגז אמקור, אבקשכם לספק מקררים לאדם
זה. חברת המקררים פונה לר' משה בדחיפות מישהו כאן הגיע עם
איזה פתק בשמך, זה לא זיוף? איך אתה יכול לעשות כזה דבר?
זו הפרנסה שלך! ר' משה מחייך את חיוכו ועונה להם, לא אתם
נותנים לי את הפרנסה ולא הוא יקח אותה, יש מישהו הרבה יותר

והנה עוד סיפור: לפני כמה שנים מגיע ר' משה לבית הכנסת עם 'לחיים', בני המשפחה והידידים תמהו, גם קצת דאגו, ר' משה כבר לא זוכר את תאריכי הארצייט? אבל ר' משה, לא נס ליחו, עינו לא כהתה והוא רואה את המבטים, אזניו שומעות היטב, גם את הליחשושים, הקשיבו רבותי הוא אומר בקול ברור, אתמול גנבו לי עשרת אלפים דולר, תתארו לכם שהייתי מתקין כספת והגנב לא היה מצליח לקחת אותם, הייתי צריך להיפרד מהכסף מי יודע באיזו צורה ה' ירחם, רופא, תרופות, חלילה איזו עוגמת נפש, ומי יודע כמה זמן זה היה לוקח, אבל הרבוננו של עולם ריחם עלי ושלח את הגנב שיגמור את כל הסיפור בפעם אחת.

בחביבות ושומע על רצונו, המחיר הוא מאה לירות הוא אומר לו. תוך כדי דיבור נכנסת קונה נוספת ופותחת בצעקות רמות בקשר למחיר ומנסה להורידו, ר' משה פונה אליה בנועם ואומר לה, אם נרגע - תהיה הנחה, העניינים נרגעים, הלקוחה מקבלת את המכונת כביסה במאה לירות ויוצאת מרוצה מהחנות, האברך שמח בלבו, צדיקים מלאכתם נעשית בידי אחרים, והוא פונה לר' משה ואומר גם אני מקבל במאה לירות? אך לתדהמתו ר' משה מסרב, מאה ועשר זה המחיר, מאי חזית דדמא דידה סמיק טפי? הוא שואל, לפני רגע אותה קונה קיבלה מחיר כזה בקלות, למה לי לא מגיע? זה לא אתה, משיב לו ר' משה בחיוך, 'אל תרבה שיחה עם האשה' לא שווה עשר לירות?

"כשהנחתי את הכיפה על הראש בבוקר הראשון ההוא, הוכחתי לעצמי - שיש בי את הכוח לשחות נגד הזרם. והידיעה הזו עצמה נסכה בי כוחות לארבע השנים הבאות!"

על החייל בצבא ארה"ב שנלחם ועל המכתב הדרכה ועידוד שכתב הגאון רבי יצחק הוטנר זצוק"ל

הכיפה שלו מהכיס. "מעתה ואילך גם אני אסעד עם כיפה". יום אחד, באמצע ארוחה (עם הכיפה על הראש, כתמיד) נכנס לוטנאנט ג'ונס, הביט בכיפה ופנה אלי: "האם ידוע לך על חוק צבאי האוסר להיכנס למבנה סגור עם כיסוי ראש?" "כן, אדוני"

"התוכל לענות לי מה מספר ההוראה?" "כן אדוני. 1-270."

"מצוין. תכנס למשרדי מיד לאחר סיום הארוחה."

כשנכנסתי למשרד שלו הוא הביט הישר לתוך עיני ואמר לי: "נדמה לי שאתה החייל הגרוע ביותר בעולם, אני תובע אותך בבית משפט על אשר עברת על החוק... מי שמודע לאיסור כסוי הראש בתוך מבנה, והוא מזלזל בזה, אינו ראוי להנהיג אחרים". הוא הודיע לי שבתוך שעות אחדות ייגש אלי עו"ד מטעם בית משפט לגנרלים.

ביום שלמחרת התייצבתי בבית המשפט. לוטנאנט ג'ונס הקריא את התביעה והשופט שאל את העו"ד שלי אם יש לו כתב הגנה. העו"ד אמר שלא. למרות שהוא נפגש אתי לא היו לי 'טענות הגנה' - לנוכח התביעה. השופט הביט בי ואמר שהוא בדק את התיק שלי והוא טוב מאוד (מבחינת התביעה...), וחבל מאוד אם לא אחשוב על טענות הגנה. ואז הכריז השופט: "עשר דקות הפסקה". לאחר ההפסקה פנה אלי השופט ושאל אם יש לי מה לומר. עניתי לו שכן - למרות שזה לא בדיוק קשור ל'טענות הגנה'.

אמרתי כך: "עם כניסתי לצבא התחייבתי להיות נאמן לאלוקים

את הסיפור הבא שמעתי לפני שנים מהר"ר מאיר בירנבוים זצ"ל, שגויס בתקופת מלחמת העולם השנייה לצבא ארה"ב והיה לחייל היהודי הראשון(!) שנכנס למחנות הריכוז הגרמניים.

[אגב, במחנה 'בוכנוואלד' הוא צילם את הרב הגאון רבי ישראל מאיר לאו שליט"א רבה של תל אביב יפו - בתור ילד ("לולאק"), במחנה אחר פגש את כ"ק האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל שהשאלה הראשונה שהפנה לחייל היהודי הייתה: 'האסט תפילין? האסט תפילין? יש לך תפילין?']

בוקר ראשון בצבא: ארוחת-בוקר. המאכל הכשר היחיד - דגני בוקר ממותג 'צירוס'. שפכתי את החלב על הדגנים ובתוך חצי שניה גליתי שיש לי ענין חשוב להחליט: איך לברך את הברכה? האם לכסות את הראש עם היד ולברך מהר - או להוציא את הכיפה מהכיס?

אחד הדברים האחרונים שאמר לי הרב שכטר (מרבני 'שיבת רבי חיים ברלין' שם למד בערבים) היו: "במהלך המלחמה תוודא שלעולם תתחיל עם רגל ימין קדימה - זכור! הצעד הראשון הוא החשוב ביותר", הכנסתי את ידי לכיס, הוצאתי את הכיפה וברכתי... וכמובן ההתלוצצות לא איחרה לבוא. מישהו בשולחן שאל אותי אם כוונתי לכסות מקום קירח בראש... שמעתי מישהו קורא בשמי 'מייק!' 'מייק!' הסתובבתי וראיתי את חברי 'שמיל קרפר' מה'איסט סייד'.

"מאיפה היה לך את העוז לחבוש את הכיפה?" הוא שאל אותי.

"אל תשאל אותי עניתי לו 'אני לא יודע'."

"בכל אופן, תודה רבה" הוא אמר, תוך כדי שהוא הוציא את

המכתב נפתח בדוגמא מבדיקה בהלכות 'טריפות' שעורכים לבהמה שנפצעה: מעמידים אותה במים כנגד הזרם. אם היא מצליחה לשחות נגד הזרם סימן שהיא כשרה!
שח רבי מאיר:

"כשהנחתי את הכיפה על הראש בבוקר הראשון ההוא, הוכחתי לעצמי - שיש בי את הכוח לשחות נגד הזרם. והידיעה הזו עצמה נסכה בי כוחות לארבע השנים הבאות!"

פלא פלאים: באופן טבעי אכן לא היה לו כח לנצח את המערכת. אבל הפעולה הראשונה שלו בכיוון הנכון, היא עצמה נסכה בו את הכח להמשיך!

הוא אומר שכאשר אדם ניצב מול משימה קשה, והוא מיואש ממנה, מה שמוטל עליו זה להתחיל - וההתחלה גופא היא שתנסוך בו את הכוחות להמשיך!

(ישראל למברגר מוסף שבת קודש יתד נאמן יז אב תשפ"ג)

וארצות הברית של אמריקה. כאשר חיברו אבות האומה את הנוסח הם קבעו את אלוקים לפני המדינה - וכך גם אני עשיתי".
השופט והנוכחים היו המומים, והם ביקשו לבדוק את הנוסח המדויק של שבועת החייל. לאחר שהתברר שצדקתי, אמר לי השופט "מעולם לא שמעתי על נתבע שיצא זכאי אפילו בלי טענות הגנה", אבל אתה עשית זאת..."

למעשה:

ר' מאיר שירת ביחידה מובחרת של הצבא. גם היום, אבל בעיקר אז, המשטר ביחידות המובחרות הוא קשוח שבקשוחים (ובפרט בשעת מלחמה). מהיכן שאב הבחור הצעיר את כוחו לעמוד מול המערכת?

לפני תחילת השירות, צייד הגאון רבי יצחק הוטנר זצוק"ל את הבחורים במכתב הדרכה ועידוד.

לאחר תפילת ערבית, התכנסו בבית המדרש כל ראשי הקהילה, בכדי להיוועץ אודות הדרך בה יוכלו לחשוף את זהותו של המחוצף

הגאון רבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל על הכוונות האמיתיות לשם שמים

כך, המשיכו החיפושים במשך שעות ארוכות, עד לשעת תפילת המנחה. או אז, כאשר הגיע השמש אל בית הכנסת בכדי לפתוח אותו לקראת התפילה - הוא מצא את הרב יושב על מקומו ומעיין בספר... "רבי! הלא מחפשים אחרי הרבי בכל העיר! מדוע הרב לא שב אל ביתו כמדי יום ביומו?", שאל השמש, ורבי אברהם דוד הסביר:

"מדי יום ביומו אני משאיר את המפתח בחור המנעול בזמן שהדלת פתוחה, וכאשר אני מסיים את חוק לימודי - אני מוציא את המפתח, נועל את הדלת מבחוץ, והולך לדרכי. אולם היום, כאשר סיימתי ללמוד וניגשתי אל הדלת - מצאתי שהמפתח אינו במקומו... מישהו לקח אותו, נעל את הדלת מבחוץ, והלך לדרכו... ובכן, לא נותר לי מה לעשות כי אם להמשיך וללמוד, עד שבאת אתה ופתחת את הדלת כעת!"

כעת, מיהר השמש בריצה אל ביתו של הרב בכדי לבשר את הבשורה הטובה, ולהניח את דעתם של בני הבית שליבם יצא מדאגה. רק לאחר מכן, התפנה לשאול את השאלה המתבקשת: מי היה זה אשר הרהיב עוז בנפשו לעשות מעשה חמור שכזה, לנעול את הרב בבית המדרש ולברוח? שאלה זו נותרה לעת עתה חסרת מענה, ועד מהרה הפכה לשיחת היום בין הבריות...

לאחר תפילת ערבית, התכנסו בבית המדרש כל ראשי הקהילה, בכדי להיוועץ אודות הדרך בה יוכלו לחשוף את זהותו

מנהגו של הגאון רבי אברהם דוד מבוטשאטש, היה להישאר מדי יום ביומו בבית המדרש מיד לאחר תפילת שחרית, כשהוא מעוסף בטלית ועטור בתפילין, ולעסוק בתורה עד לאחר חצות היום. רק אז - היה שב אל ביתו, סועד את סעודת הצהריים, ומתפנה לשלל תפקידיו כרב העיר ואב בית הדין אשר בה.

אך הנה, באחד הימים, בושש הרב מלשוב אל ביתו בשעת צהריים. מאחר והיה זה מאורע נדיר בהחלט, החלה הדאגה מכרסמת בליבותיהם של בני ביתו. תחילה, סברו כי הרב התעכב מעט מסיבה זו או אחרת, ולפיכך שם את פעמיו היישר אל בית הדין. אולם עד מהרה התברר, כי לא כך הם פני הדברים: אל הבית החלו מגיעים אנשים בכדי לחפש את הרב, תוך שהם מספרים כי הוזמנו להגיע באותו היום אל בית הדין, אך מצאוהו סגור על מנעול ובריח...

הדאגה הלכה והתעצמה. מעולם לא אירע כזאת! רבי אברהם דוד היה ידוע כאדם דייקן, שמעולם לא איחר! כיצד ניתן להסביר את פשר היעלמותו הפתאומית?

שליחים דחופים נשלחו אפוא מבית הרב אל כל רחבי העיירה, בכדי לחפש את הרב, אולם חזרו בידיים ריקות. גם אל בית המדרש ניגשו בני הבית, בסברם כי אולי שקע הרב בתלמודו ולא שת ליבו לזמן החולף, אולם מצאו את המקום נעול, משמע הרב כבר עזב ונעל את בית המדרש אחריו...

”אברהם דוד... אברהם דוד... האמנם אתה מתכוון אך ורק לכבוד שמים ולכבוד התורה? האם אין אתה מתכוון לכבוד עצמך, או אולי לנקום מאותו אדם שמנע ממך לאכול את ארוחת הצהריים?”...

דממה השתררה בבית המדרש, ולאחר רגע - נשמע קולו של הרב: ”להחזיר את הספרים לארון הקודש! לכבות את הנרות! הציבור יתפזר איש איש לביתו לשלום!”, ובכך הסתיימה פרשת החרם שמעולם לא יצא אל הפועל...

לאחר מעשה, נשאל הרב על ידי ראשי הקהל: ”מדוע מלכתחילה הסכים הרב לשתף פעולה עם החרם, ולבסוף נסוג בו ברגע האחרון?”, והשיב:

”ברגע הראשון, אכן קיבלתי את דעתכם. הייתי בטוח שמדובר בפגיעה בכבוד התורה, עליה יש למחות בכל תוקף. אולם עם השעות שחלפו - ניתנה לי שהות לבחון את העניין שנית, ביישוב הדעת, עד שברגע האחרון, לאחר שכבר הוצאו ספרי התורה מארון הקודש - הגעתי למסקנה: השתכנעתי כי מניעיי לא היו נקיים לחלוטין, ובנסיבות אלו - היה ברור לי שאין מקום להוציא את החרם אל הפועל!”.

הרי לנו, שלעתים האדם עושה מעשה כלשהו, בהיותו בטוח שהוא נובע ממקום טהור, אך לאחר שממתין מעט, ושוקל בדעתו שוב את הצדדים לכאן ולכאן מתוך מנוחת הדעת - מתברר לו לפתע, שכוונתו האמיתית היתה שונה לחלוטין...

(מתוך הספר 'ללמדך' על פרשיות השבוע)

של המחוצף. לפתע, נכנס אל בית המדרש אחד מבעלי הבתים החשובים שבעיירה, והודיע כי עלה בידו לגלות ידו של מי במעל: מדובר היה ביהודי מתבולל, פורק עול, אשר החליט להתאנות לרב הקהילה הצדיק ולהתעלל בו בצורה כה שפלה!

משהתבררה זהותו של הפושע, לא נותר אלא לדון מה יעשה בו. דעתם של ראשי הקהילה היתה נחרצת: יש לנדונו ברבים, בתקיעת שופר ובמעמד כל בני העיירה, למען ישמעו ויראו!

לאחר שהתקבלה ההחלטה, ניגשו ראשי הקהילה אל רבי אברהם דוד ומסרו לו את החלטתם. בתחילה, ניסה רבי אברהם דוד להתנגד... הוא ניסה אפילו להליץ טוב על הפוחז, תוך שהוא מבהיר כי הינו מוחל לו במחילה גמורה. אולם ראשי הקהל הבהירו - כי הדבר אינו בא בחשבון: ”אם על כבודו שלו יכול הרב למחול, מי ימחל על כבוד התורה?”.

בלית ברירה, נאלץ רבי אברהם דוד להסכים עם ראשי הקהל, וכך, למחרת היום, בשעת בוקר, התקבצו בהוראת הרב כל בני הקהילה בבית המדרש, בו כבר דלקו נרות שעוה שחורים וגדולים. הרב, ועמו עשרה דיינים - כבר היו מעוטפים בטליתותיהם הצחורות, ואוירת אימים שררה במקום.

והנה, נפתח ארון הקודש, ספרי התורה הוצאו ונמסרו לידם של הדיינים, ואילו רבי אברהם דוד עצמו - עלה במדרגות שלפני הארון, ובידו שופר. הכל המתינו לשמוע את תקיעת השופר ואת הכרזת נוסח החרם, אולם אז, לפתע, נשמע קולו של הרב שהחל

מדבר אל עצמו:

גם אם אדם מצד עצמו אין לו זכות לחיות, אם הוא מזכה את הרבים ורבים צריכים לו, הוא זוכה להיות נידון לחיים, ולקבל את האמצעים שבאמצעותם יוכל לפעול למען הרבים

מרן המשגיח רבי דב יפה זצוק”ל על מעשים שכוחם להכריע את כף המאזניים לזכות

בשלמות, אך אם אותו אדם יעשה חסד, הקב”ה יתחסד עמו, ויתעלם מהחסרונות שבמעשי מצוותיו!

להיות ערניים לצרכי השני

כשנמצאים בחברה משותפת, ישנם הזדמנויות רבות לגמול חסד, הן ברוחניות והן בגשמיות, ובעיקר חשוב שנהיה ערניים לצרכי השני, שאדם לא יחיה בעולם של אנוכיות ויתנהג כאילו שהוא חי לבד.

חסד - על ידי התפילה

אחד מן הדרכים לעשות חסד עם כל ישראל הוא על ידי התפילה, שהרי אנו מתפללים בשביל כל ישראל, אנו מתפללים

ישנם מעשים שכוחם במיוחד לזכות בדין

והנה, למרות שכל מעשה מצווה הוא זכות, וכל מעשה מצווה ככוחו להכריע את כף המאזניים לזכות, מכל מקום גילו לנו חז”ל הקדושים, שישנם מעשים מיוחדים שכוחם גדול במיוחד לסייע לאדם לזכות בדין.

חיזוק בעשיית חסד

כעת שאנו זקוקים לחסדי ה' חשוב מאוד שנתחזק בעשיית חסד. החפץ חיים אומר, שמי שעושה חסד, מידה כנגד מידה ה' יתחסד עמו!

ולדוגמא מצוי מאוד שישנה תביעה על האדם, שאת מצוותיו הוא מקיים למחצה שליש ורביע, בעוד שאת העבירות הוא עושה

חבריו לשקוד על תלמודם ולהתחזק ביראת שמים, בעוד שבחור שמתרפה בלימודיו או שנוהג בחוסר יר"ש, גורם בכך לרפיון בעניינים אלו אצל חבריו. ומתוך שנשים לב למעשינו, נזכה בעזרת ה' להיות בכלל מזכי הרבים שאין חטא בא על ידם.

אמירת 'אז ישיר' בשמחה

עוד עצה מביא החרדים שיאמר 'אז ישיר' בכוונה, בקול ובשמחה רבה, כאילו יצא אותה שעה ממצרים. ומביא את דברי הזוהר הק' שהאומר 'אז ישיר' בשמחה מוחלין לו עוונותיו... (הובא במ"ב סימן נ"א ס"ק י"ז). וכן כותב החיד"א (צפורן שמיר ס"ב אות כד): "הפליגו בזוהר הקד' באמירת שירת הים, וסודה אחר פסוקי דזימרה, שהוא עילוי גדול ונחת רוח לשכינת עוזנו, וע"כ צריך לאמרה בשמחה רבה ובנעימה, ויצייר בדעתו כאילו עומד ביבשה בתוך הים והמצרים נטבעים והוא ניצול, והוא סגולה לכפרת כל עוונותיו כידוע".

דמעות הלב

אחד הביע את צערו לפני המשגיח, על כך שלמרות שעשה מאמצים גדולים, הוא לא הצליח לבכות בתפילה, והאריז"ל הרי אומר שמי שאינו בוכה סימן שנשמתו פגומה. אמר לו המשגיח: היום אנחנו לא צריכים סימנים שנשמתנו פגומה... (דהיינו שהפגם שהאריז"ל דיבר עליו הוא אינו לפי דרגתנו).

עצות להתמודד עם הפרעות בתפילה

שאלתי- יש לפעמים שאחד המתפללים הסמוכים אלי מגביה את קולו וזה מפריע לי להתרכז, מה העצה לכך? תוכן התשובה היתה: ראשית, אם מתרכזים היטב בתפילה עצמה זה מקל קצת. אך צריך לדעת: יהודי צריך לדעת מה ה' רוצה מאיתי עכשיו, במצב הנוכחי, ואם הקב"ה סיבב את המציאות שתהיה לך הפרעה בתפילה, סימן שתפקידך להשתדל להתפלל דוקא מתוך אותה הפרעה, עד כמה שניתן - וזוהי התפילה שבורא העולם כעת רוצה ממך!

טוב גם שתחשוב, ברוך ה' שהוא מתפלל בהתלהבות ובדביקות, ויש להקב"ה הרבה נחת ממנו. (מתוך עבודת הימים הנוראים במשנתו של מרן המשגיח רבי דב יפה זצוק"ל)

שלכל ישראל יהיה דעה, תשובה, כפרה, רפואה, פרנסה. רק צריך שבאמת נשים לב לכך שאנו מתפללים על כל ישראל. (פגשתי פעם אדם חשוב שלא שם לב לכך שנוסח התפילה הוא בלשון רבים).

המבקש רחמים על חברו נענה תחילה

חז"ל אומרים (ב"ק צ"ב). "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה". כדאי שנשים לב לבקש עבור צרכי אחרים, ובפרט אם לאדם חסר דבר-מה או שהוא סובל ממשו, חשוב שישים לב שישנם עוד אנשים שחסרים וסובלים כמוהו, ויתפלל גם עליהם.

זיכוי הרבים

רבותינו ז"ל עוררו, שאדם ישתדל להיות בכלל מזכי הרבים, ואמרו חז"ל (יומא פז): "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, וכל המחטיא את הרבים אין מספיקים בידו לעשות תשובה". גם אם אדם מצד עצמו אין לו זכות לחיות, או שאין לו סיבה לקבל כלים מסוימים, אם הוא מזכה את הרבים ורבים צריכים לו, הוא זוכה להיות נידון לחיים, ולקבל את האמצעים שבאמצעותם יוכל לפעול למען הרבים.

אדם אינו חי לבדו בעולם, ומעשיו משפיעים על הסובב אותו, לטוב ולמוטב. וחובת האדם להימנע ממעשים שעלולה להיות להם השפעה שלילית על זולתם.

לדוגמה, כשרואים אחד שמגיע בזמן לתפילה או לסדר, באופן טבעי זה משפיע על אחרים וגורם להם שגם הם יבואו בזמן, אך אותם המאחרים יוצרים באופן טבעי רפיון, וגורמים שגם אחרים לא יקפידו על הגעה בזמן.

אדם לא יכול להתנער מהשפעת מעשיו בטענה שהוא אינו עושה זאת במכוון, כיוון שזהו תפקידו ואחריותו לדאוג שלא יהיו למעשיו השפעה רעה על סביבתו.

נמצא, שביד האדם ברירה נוראה: אם יזכה להיות ממזכי הרבים, או חלילה יהיה בכלל מחטיאי הרבים רח"ל!

תלמידי ישיבה, אשר חיים בתמידות בחברת בחורים אחרים, זקוקים לשימת לב מיוחדת על אופן הנהגתם, משום שלמעשיו של היחיד ישנה השפעה רבה על סביבתו, כי מי שלומד בהתמדה וניכרת בו יראת שמים, יוצר בכך אווירה שמשפיעה גם על

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

בין המועמדים, הגיע איש צעיר נמרץ וחייכן שעשה רושם די טוב. אך מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, התנגד בתוקף לקבלו כמחנך

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על איך מצליחים לחנך

מתוך סיפור זה הבנתי מה היה סוד ההשפעה של אבא - הדוגמא האישית המופלאה שהעניק לתלמידיו. כשהוא העיר לילדים, למשל, היה זה בחכמה רבה, והדבר נעשה עם כל הלב, עם אהבה עזה לתלמידים ואך ורק מנקודת האמת שבו. כך התוכחה השפיעה השפעה עמוקה, חדרה עמוק עד השיתין, ובצעה תלם וחריש עמוק בליבם. ראיתי זאת בעיני לפני שנים אחדות:

היה זה ביום קייצי אחד, כשהגיעה לביתו של אבא קבוצת ילדים מאחד ה'תלמודי תורה' החשובים בבני-ברק, וביקשו לשמוע מפיו דברי חיזוק וברכה. נהייתי לראות כיצד אבא ממרומי גילו, לאורך ימים ושנים, מצליח לרדת לרמתם של הילדים, לדבר בשפתם ולפי כושר תפיסתם.

הוא פתח ואמר: "ובכן, אם תשמעו ממני שאני אוהב אתכם מאוד, ותחושו שכך היא האמת - ואני אוהב אתכם אהבה עזה, ואחר כך אבקש מכם דבר מה, ודאי תקשיבו לי, נכון?", והילדים השיבו בקול גדול כמקהלה: "הן! הן!".

אז אמר להם אבא כשדמעות על לחיו, ואמר: "הלא אבינו שבשמים אוהב אותנו אהבה עצומה. בכל יום אנו מזכירים בתפילה: 'אהבה רבה אהבתנו', 'הבוחר בעמו ישראל באהבה', 'אוהב עמו ישראל'. אהבתו כלפינו היא לבלי שיעור, אהבה זו אינה תלויה בדבר, והוא הלא מבקש מאיתנו לשמור את תורתו ולקיים את מצוותיו. והלוא סיכמנו קודם שאנחנו נקשיב למי שאוהב אותנו, אם כך הבה ונקבל על עצמנו לשמור תורה ומצוות, ולקיים את רצונו יתברך..."

זוהי רק דוגמא קלה לשפת הדיבור התמידית עם חניכיו ותלמידיו. הוא דיבר עימם בשפת הלב, עם אהבה והמיה, ולכן הם חשו כי הוא אוהב אותם באמת, ורוצה אך ורק בטובתם. הוא אינו מעיר להם או סונט בהם רק כדי להשיג משמעת, או לקבל קומפלומנטים על הצלחתו החינוכית וכדומה, אלא מה שהניע אותו זהו רצון כנה לטובתם, ולכן השפעתו עליהם היתה עצומה בכל קנה מידה.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

כל אימת שאני עוסק בסוגיית החינוך, עומדת למול עיני דמותו של אבי מורי זצ"ל, אשר זכה לחנך את ילדי ישראל כיוכל שנים כמנהלו הרוחני של תלמוד תורה 'יסודי התורה' בתל-אביב, והשפיע עמוקות מדמותו ואצילותו על תלמידיו. עד היום אני פוגש תלמידים שלא מצליחים להסביר לי מהיכן בדיוק שאב אבא כזה כח להשפיע עליהם, ועד היום רבים מהם חשים כי הם חבים לו את חייהם הרוחניים.

היו אלו תקופות קשות. האוירה ברחוב היתה שונה לחלוטין, בודאי ברחובות תל-אביב, שם שכן תלמוד התורה אותו ניהל אבא. הילדים גדלו בסביבה עויינת לדת ובמושגים קלוקלים, ורבים מההורים כלל לא חינוכו את ילדיהם להמשיך כל חייהם בדרך תורה ויראת שמים. למרות זאת, רוב תלמידי החיידר יצאו יראים ושלמים, ומהם אף לגיונות של תלמידי חכמים ורבנים חשובים. אין ספק שלאבא יש בכך חלק גדול ומכריע.

שמעתי ממנו בכמה הזדמנויות, כי לפני קרוב לשבעים שנה, בעת שרשת 'החינוך העצמאי' בארץ הקודש - היתה עדיין בצעדיה הראשוניים, ישבו גדולי ישראל ודנו בכובד ראש בנושא קבלת מורים חינוכיים לילדים. בין המועמדים לתפקידים שנידונו הגיע איש צעיר נמרץ וחייכן שעשה רושם די טוב. אך מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', שישב ושוחח עמו דקות אחדות, לא היה מרוצה ממנו ופטרו בלא כלום.

כשיצא אותו צעיר, אמר רבי יחזקאל ליושבים לצידו: "אדם זה סיים את לימודיו במקומות מפוקפקים, אשר אין רוח חכמים נוחה הימנו, ובחור כזה בשום אופן אינו יכול להיות מורה דרך לילדי ישראל ולגדלם לחינוך טהור!"

היו מן הנוכחים, סיפר אבא, שהרימו גבה או שתיים למשמע הקביעה הנחרצת של הרב אברמסקי, אבל הוא היה נחוש והחלטי בדעתו. "הדבר נוגע לציפור נפשם של ילדי ישראל!", אמר בהחלטיות. "הם, ורק הם, הערובה היחידה של עמנו עם סגולה. כדי שצאצאינו ילכו בדרך הישר. אין צורך ב'חכמים' ו'מבינים' למיניהם - צריכים מלמדים ומחנכים יראי שמים וצדיקים, כי הדוגמא האישית שלהם תשפיע יותר מהכל!"...

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

קידושין דף ח

מדוע עשה מרן הגר"ח קנייבסקי פרוזבול?

לרבות שווה כסף

דין והשיב, הוא לא הכחיש הוא רק אמר שאין לו. הוסיף רבינו, יש כמה לוויים שלוו ועד היום לא החזירו, אבל אין לי מה לעשות כנגדם.

(מנחת תודה)

סיפר מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל: לי יש גמ"ח, אני מלווה קצת לאנשים, אחד פעם לווה ולא החזיר, והגיע שמיטה אז כתבתי בשבילו פרוזבול, ובמשך שלוש שמיטות עשיתי פרוזבול רק בשבילו! אח"כ כשבא להחזיר זה כבר לא היה שוה כסף... כי החזיר מלירות לשקלים, שאלתי לרבינו למה לא תבע אותו לבית

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

האם ניתן ליטול ידיים בתיק או בסל קניות?

לנטילה אף אם לא נועד מלכתחילה לשימוש בצורה זו, ובתנאי שהכלי נועד מתחילתו לשמש ככלי קיבול למים.

ולפיכך, תיק, סל קניות, וכיוצא בהם, אשר אינם מיועדים למים, אף אם התקין להם מושב, ובשעה שהם מונחים על המושב הם מכילים רביעית מים - פסולים לנטילה.

[שו"ע קנט, ד-ה, ומשנ"ב יט ורכב]

כפי שלמדנו, כלי שאינו עומד בפני עצמו, וללא תמיכה המים נשפכים מתוכו - פסול לנטילה, כיון שמצד עצמו אינו מכיל מאומה, וכלי שאינו מכיל רביעית (150-86.4 מ"ל, לשיטות השונות) מים, פסול לנטילה.

ואם מדובר בכלי שהדרך לייצרו כך, ונועד לשמש בצורה זו - הריהו כשר לנטילה. ואם התקין לכלי מושב, ובשעה שמונח על המושב הוא מכיל רביעית מים, ללא תמיכה נוספת - הריהו כשר

באיזה אופן ניתן ליטול ידיים ב'תיון' עם זרבובית?

אף באופן זה.

ויש מהמחמירים, שמקלים בכלי שיש לו זרבובית, דהיינו פיייה הנמשכת כלפי מעלה, כמצוי בקומקומי תה ('תיונים') - ליטול דרך פתח הזרבובית, משום שהיא סגורה ומכילה את המים; אולם יש שמחמירים אף בזה. ויש שכתבו, כי למרות שרבים נהגו להקל בכך, אין להיכנס לספק, ויש ליטול דרך השפה הנמוכה שבכלי.

[משנ"ב קנט, כד; בו"מ דרשו, 32-33]

כפי שלמדנו, כלי שניטל חלק מדופןו האחת, כך ששפתו האחת גבוהה מחברתה - יש אומרים שאין ליטול ידיים אלא דרך השפה הנמוכה יותר, משום שהחלק הגבוה של הכלי אינו מכיל רביעית, שהרי אין דופן כי אם בצדו האחד.

וכאשר הכלי מיוצר מלכתחילה בצורה זו ששפה אחת גבוהה מחברתה - וכגון שיש לכלי 'פיייה' הנמשכת כלפי מעלה או כלפי מטה - יש שמתירים ליטול דרך השפה הגבוהה, ויש שמחמירים

על מה צריך להקפיד כשנוטלים ידיים בכלי עם ברז?

הפתח העליון, והן לנטילה דרך הברז, כדין כלי שיש בו נקב (ראה תקצירים קודמים).

וכשנוטל דרך הפתח העליון - צריך להקפיד שהברז יהיה סגור באותה שעה. וכשנוטל דרך הברז - צריך להקפיד לכתחילה שהמים יכסו בשפיכה אחת את כל היד, וכן לפתוח את הברז מחדש בכל שפיכה.

[שו"ע קנט, ה, ומשנ"ב כה, כו ורכ; וראה שם סד, ושעה"צ סא; בו"מ דרשו, 36]

כלי שבתחתיתו קבוע ברז, ניתן ליטול בו ידיים, בין דרך הפתח העליון של הכלי, ובין דרך הברז, (וראה במקורות). ויש להקפיד שתהיה אפשרות לסגירה הרמטית של הברז, וכן שהברז יהיה מחובר לכלי בצורה הרמטית שאינה מאפשרת זליגה של מים אל מחוץ לכלי דרך הנקב שבו קבוע הברז; משום שאם יש זליגה קבועה של מים, הכלי עלול להיפסל הן לנטילה דרך

* כלי שנסדק - יש אומרים שהוא פסול לנטילת ידים אף אם מדובר בסדק שְׁמִים אינם יכולים לחדור דרכו אל הכלי; ויש אומרים שדין הסדק כדין הנקב (ראה תקצירים קודמים).
* כלי זכוכית המשמש למים חמים וקרים, שנסדק - אם כשישפכו לתוכו מים חמים יישר מחמת הסדק, הריהו לנטילת ידים אף אם הסדק דק מאוד והמים אינם מחלחלים דרכו כלל.
* כלי שאינו עומד ללא תמיכה - פסול לנטילה, אך אם כשנשפכים הימנו המים ללא התמיכה נותרת בו רביעית - ניתן ליטול בו ידים בכמות המים שהוא מכיל ללא התמיכה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

עד מתי יש תועלת לנשמה באמירת קדיש?

כש"ץ רק בחלק מהתפילה בשחרית; וכן נהגו כשיש כמה 'חיובים' - לחלק את התפילה לשנים, עד 'חצי קדיש' שלאחר חזרת הש"ץ, ומ'אשרי ובא לציון' ואילך.

[משנ"ב קלב, י; בו"מ דרשו, 25 ו'28]

כפי שלמדנו, הבן אומר קדיש לאחר פטירת אביו ואמו כדי להגן עליהם ממידת הדין. ויש תועלת בדבר לעולם, אך בעיקר בשנה הראשונה שלאחר הפטירה. וכן יש תועלת לנשמתם מכל דבר שבקדושה שיאמר הבן, כגון 'בָּרְכוּ'; והתועלת הגדולה ביותר היא בכך שהבן משמש כש"ץ. ויש תועלת בדבר אף כשמשמש

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666